

Christelijke Scholengroep

Onderwijsinhoudelijke en financiële evaluatie
van het tweede jaar van
De Taalklas

Datum: 30 november 2018

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Pedagogisch/didactische ontwikkeling van de Taalklas in schooljaar 1718	2
Opbrengsten van het onderwijs in de Taalklassen over schooljaar 1819	7
Het leerlingverloop van de Taalklassen in het schooljaar 1718	8
Ontwikkeling organisatie Taalklas in schooljaar 1718	9
Financiële verantwoording Taalklassen 1718	10

Inleiding

Namens de schoolbesturen voor primair onderwijs in de Hoeksche Waard geeft CSG De Waard in de Taalklassen onderwijs aan niet-Nederlandstalige kinderen die woonachtig zijn in de Hoeksche Waard, waaronder kinderen van statushouders en kinderen van arbeidsmigranten (bijv. uit de Oost-Europese lidstaten). Asielzoekerskinderen die tot voorkort woonachtig waren in een opvanglocatie van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), zoals bijvoorbeeld het voormalig Asielzoekerscentrum (AZC) in 's-Gravendeel, behoren niet tot de doelgroep. Het betreft hier de eerste opvang en onderdompeling in de Nederlandse taal voor 6 t/m 12-jarige leerlingen. Deze anderstalige leerlingen nemen gedurende 9-18 maanden, met een maximale uitloop naar 24 maanden, deel aan de Taalklas. Daarna stromen de leerlingen door naar de reguliere scholen in de Hoeksche Waard.

Sinds het schooljaar 2016/2017 is deze Taalklas op CBS De Hoeksteen gevestigd.

Voor nadere informatie over doelgroep, manier van werken en organisatie van de Taalklas verwijzen wij naar de notitie Taalonderwijs Hoeksche Waard. Deze notitie was de basis voor het vormen van de eerste Taalklas op CBS De Hoeksteen. In dit document treft u de evaluatie van het eerste jaar aan. Deze evaluatie is uitgewerkt in meerdere facetten, waaronder onderwijsinhoudelijk, opbrengsten, organisatorisch en financieel.

We hopen met deze evaluatie een goed beeld te hebben gegeven van de ontwikkeling van de Taalklassen in het afgelopen schooljaar.

Pedagogisch/didactische ontwikkeling van de Taalklas in schooljaar 1718

Het onderwijs binnen de Taalklas heeft als hoofddoel het aanleren van het verstaan, spreken, lezen en schrijven van de Nederlandse taal, zodat leerlingen na deelname zonder noemenswaardige taalproblemen het onderwijs op een Nederlandse basisschool kunnen doorlopen. Dit onderwijs wordt aan deze leerlingen aangeboden volgens individuele leerlijnen.

Binnen de Taalklassen maken we gebruik van bestaande methodes, maar aanschouwelijk onderwijs dat dicht bij de ontwikkeling van de leerlingen staat, moet gevormd en ontwikkeld worden en vergt continue aanpassing aan de situatie en het niveau van de leerlingen.

Doordat leerlingen op verschillende momenten en met verschillende achtergronden instromen in de Taalklassen, zitten er veel niveaus in één groep. De doelgroep is heel gedifferentieerd, de beginsituatie en leermogelijkheden kunnen per leerling sterk verschillen. Zo pakken leerlingen uit een verwant taalgebied de Nederlandse taal sneller op dan leerlingen uit een niet-verwant taalgebied. Daarom bieden de leerkrachten zoveel mogelijk maatwerk voor iedere leerling. Zo ontwikkelen de leerlingen in de Taalklas zich eigenlijk allemaal langs individuele leerlijnen. De leerkrachten sturen bij elke les tenminste zes niveaus aan.

We streven ernaar om de leerlingen zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren. De ontwikkeling van taal staat daarin centraal. Vanuit het eigen startpunt van de leerling werken we aan zelfvertrouwen, succeservaringen en kennis. We ondersteunen hen zo in autonomie, competentie en relatie. Hierbij helpen we hen om begrip en respect te hebben voor ieders afkomst.

Aanbod Nederlands

Nederlands leren is de centrale factor binnen ons onderwijs. Het programma 'Mondeling Nederlands' is het uitgangspunt. De leerkrachten bieden de woorden zoveel mogelijk in een betekenisvolle context aan. Nieuwe woorden leggen zij aan de leerlingen in herkenbare situaties uit, waarna de leerlingen deze verwerken. De methode daagt de leerlingen uit om de taal snel te gaan begrijpen en te gebruiken. De aanpak is als volgt:

1. Mondeling Nederlands: 4 cursussen, 4x 8 weken (Weken 9 en 10 zijn toetsweken). De cursus Mondeling Nederlands vormt de basis van het programma voor de Taalklassen. De leerlingen nemen deel in instructiegroepen van maximaal 8 tot 10 leerlingen, zodat de interactie met elke leerling optimaal is. Een les mondeling Nederlands duurt ongeveer 60 minuten. Het laatste kwartier sluiten de leerlingen af met Horen, Zien en Schrijven aansluitend bij het niveau van de betreffende cursus.
2. In vier cursussen van tien weken werken leerlingen systematisch aan passieve en actieve taal.
3. Na cursus 1 toetst de leerkracht de passieve woordenschat. Na cursus 2, 3 en 4 toetst de leerkracht de passieve en actieve woordenschat.
4. Indien een leerling de cursus onvoldoende afrondt volgt hij nog een keer deze cursus. Als hij één onderdeel onvoldoende maakt dan volgt een aangepast programma.

Aanvankelijk en voortgezet technisch lezen

Nederlands leren bestaat voor een belangrijk deel uit het leren lezen van de nederlandse taal. Hoe wordt dit aangepakt in de Taalklas?

1. Veilig Leren Lezen, KIM-versie (VLL): Na de intake deelt de ib'er de leerling in de juiste kern van Veilig Leren Lezen (VLL) in. Vanaf de desbetreffende kern volgen de leerlingen het leesprogramma van VLL van groep 3, inclusief de digitale opdrachten.
2. Technisch Lezen start Taalklas: de nadruk ligt op het lezen ipv het maken van opdrachten in het werkschrift. Het doel van deze werkwijze is dat de leerlingen sneller het technisch lezen onder de knie krijgen en grotere stappen maken in AVI niveaus. De instructie van VLL verloopt via de leerkrachtassistent van Veilig leren lezen op het digibord. Daarna lezen de leerlingen voor-koor-zelf in Veilig en Vlot, Goed gespeld en het leesboek. In het werkschrift maken de leerlingen de lessen die aansluiten bij het niveau van de instructie en het niveau van hun woordenschat.
3. In de groep flitsen de leerlingen dagelijks de aangeboden letters en woorden onder begeleiding. Dit gebeurt aan de hand van digibordsoftware om de uitspraak van de nederlandse klanken te leren.
4. Dagelijks oefenen de leerlingen met Veilig Gespeld, waarbij het correct uitspreken van groot belang is.
5. Na afronding van iedere kern wordt iedere leerling individueel getoetst. Op die manier houden we de vorderingen in de gaten en bepaalt de leerkracht of hij door kan naar de volgende kern.
6. Leerlingen doorlopen indien mogelijk de methode versneld. Zij luisteren en lezen dan meerdere leeskaarten per dag. Versnellen is zeker bij de leerlingen vanaf 7/8 jaar nodig om er voor te zorgen dat het niveau van de groep waarin de leerling uitstroomt behaald wordt.
7. Leesmethode Estafette: Als een leerling VLL kern 11 heeft afgerond en AVI eind groep 3 beheerst leest, start hij met de voortgezet technisch lezen methode 'Estafette'. Het AVI niveau bepaalt het niveau van het kind. Bij de verwerking maken de leerlingen alleen de opdrachten die ze zelfstandig kunnen maken.
8. Net als bij VLL ligt bij de leeslessen uit Estafette de nadruk op voor-koor-zelf lezen, lezen op tijd en race-lezen om het leesproces te versnellen.
9. Twee keer per week lezen de leerlingen van de taalklassen een kwartier op niveau onder begeleiding van een tutor in een leesboek.
10. De leerlingen krijgen wekelijks, afhankelijk van hun niveau, een leesblad of leesboek mee naar huis om te oefenen.
11. Pravoo: dagelijks lezen de leerlingen vanaf AVI eind groep 3 beheerst een oefenkaart van hun AVI en DMT niveau om op die manier sneller naar het volgende AVI en DMT niveau te gaan.

Spelling

Afhankelijk van hun niveau maken de leerlingen om de dag een letter- en/of woorddictee uit de methode Veilig leren lezen zodat zij woorden correct leren schrijven.

Na het goed afronden van Veilig leren lezen gaan de leerlingen werken in de spellingmethode 'Staal'. De nadruk van de leerstof ligt in het aanleren van de categorieën en het op de juiste manier schrijven van de aangeboden woorden.

Begrijpend lezen

Wanneer een leerling AVI 'eind groep 3 beheerst' leest en cursus 2 van Mondeling Nederlands goed heeft afgerond start hij met begrijpend lezen. Hierbij gebruiken we onder andere de 'Stenvert Leesmaatjes' 3A, 3B, 4A en 4B en Nieuwsbegrip.

Zelfstandig werk

Horen, Zien en Schrijven (HZS): Horen, Zien en Schrijven sluit aan op de cursus Mondeling Nederlands. Dit zelfstandig werk pakket bestaat uit luister- en schrijfoopdrachten. Het HZS-pakket wordt steeds aangeboden in de module die volgt op de desbetreffende module van Mondeling Nederlands. Wanneer module 2 start, krijgen de leerlingen het HZS-werk van module 1. Afhankelijk van wat de leerling aan kan (kan hij/zij bijvoorbeeld schrijven) biedt de leerkracht een makkelijker of moeilijker pakket binnen de module aan. De leerkracht stelt de HZS-pakketten samen uit de kopieermappen.

Schrijven

Voor het vakgebied schrijven gebruiken we de methode 'Schrijven leer je zo'. De leerkracht bepaalt het instroomniveau aan de hand van de achtergrond van de leerlingen en het reeds gevolgde schrijfonderwijs: arabisch schrift leidt tot een ander instapniveau dan west-europees schrift. Beginnen leerlingen bij kern 1 van VLL dan wordt de geleerde leesletter gekoppeld aan de schrijfletter aangeboden.

Rekenen

De taalklas gebruikt Kwint als basis-rekenmethode in de oudste groep. In de jongste groep wordt als basis-rekenmethode tevens Wereld in Getallen (WIG) gebruikt, de meest gebruikte methode in de basisscholen van de Hoeksche Waard. Deze methode is taliger en daarom in aanvang minder geschikt. De aanpak is als volgt:

1. Elke leerling start na niveaubepaling op het juiste niveau. Zij krijgen instructie in kleine geclusterde instructiegroepen. Elk blok wordt afgesloten met een toets.
2. In aanvulling op en na het goed afronden van Kwint stapt de leerling over op WIG. Ook als Kwint te weinig stof voor een betreffend leerjaar biedt, dan werkt de leerling verder in WIG. Zo wordt het meedraaien van leerlingen in een reguliere klas eenvoudig mogelijk.
3. De leerling start altijd minimaal met de WIG-toets op het niveau waarop het uitstroomt uit Kwint. Wanneer de WIG-toets voldoende wordt gescoord, neemt de leerkracht een hogere toets af. Hierbij geldt de norm 80% goed. Eventueel slaan leerlingen WIG-toetsen over om sneller tot het juiste niveau te komen.
4. De leerkrachten bieden de hele groep de zogenaamde projecttaken (rekenen met meten, tijd en geld), twee keer per week aan in het eerste kwartier van het rekenuur. In de methodegebonden toetsen worden deze onderdelen getoetst.
5. Automatiseren: Twee keer per week wordt er het eerste kwartier van de les aandacht besteed aan automatiseren en het aanleren van de tafels.

Sociaal- emotionele ontwikkeling en burgerschap

Sociaal-emotionele vorming en het aanleren van aspecten van burgerschap is op een natuurlijke manier in de dagelijks aanpak verweven. Leerlingen hebben vaak heel wat meegemaakt. Sommigen hebben familie en vrienden achtergelaten. We proberen de leerlingen te kennen in wat ze hebben meegemaakt en welke culturele en godsdienstige achtergrond zij hebben. Naast de natuurlijke aanpak, maken we ook gebruik van de methode Leefstijl. In schooljaar 18/19 wordt methode Wereldreizigers ingevoerd. Een methode speciaal ontwikkeld voor vluchtelingenkinderen. Om de leerlingen veiligheid en vertrouwen te bieden, mogen zij in het begin nog wel in hun eigen taal spreken. Leerlingen die al langer op school zijn kunnen hen dan in die taal helpen. Zo helpen zij elkaar om aan te sluiten in de nieuwe, spannende situatie binnen de nederlandse Taalklas.

Creatieve vakken

Binnen de Taalklas besteden we uiteraard ook aandacht aan de creatieve vakken, zoals tekenen en handvaardigheid. We gebruiken hierbij onder ander de digitale methode 'Laat maar zien'. Ook zingen we elke dag en hebben de leerlingen 1 keer per 2 weken muziekles van een muziekdocent.

Huiswerk

1. Mondeling Nederlands: wekelijks krijgen de leerlingen de aangeboden plaatjes en woorden mee naar huis. Zij knippen de woorden uit en plakken ze bij het juiste plaatje. Op die manier oefenen ze de woorden nogmaals.
2. Technisch lezen: elke week krijgen de leerlingen een leesblad of leesboek van hun niveau mee naar huis om thuis het lezen te oefenen.
3. Woordenschat: wanneer een leerling uit de oudste groep cursus 1 heeft afgerond, krijgt het 'Stenvert woordenschat' mee naar huis. In het werkschrift staan schriftelijke opdrachten die alles te maken hebben met woorden uit de directe omgeving van het kind.
4. Hoofdrekenen: afhankelijk van het niveau van de leerling krijgt hij wekelijks een tafelkaart om de betreffende tafel te leren. De tafel wordt op school mondeling en schriftelijk overhoord.
5. Rekenen: de leerlingen van de oudste groep krijgen dagelijks huiswerk van hun niveau mee. De leerlingen van de jongste taalklas ontvangen dit wekelijks.

Toetsen

De volgende toetsen worden, afhankelijk van het niveau van het kind, afgenomen:

Methode gebonden toetsen:

1. Mondeling Nederlands
2. Veilig leren lezen
3. Kwint rekenen
4. Wereld in getallen
5. Staal spelling

Niet methode gebonden toetsen 4 keer per jaar:

1. Cito AVI
2. Cito DMT
3. Cito Spelling
4. DLE Hoofdrekenen
5. DLE Rekenen/Wiskunde
6. Met ingang van schooljaar 1819: Cito begrijpend lezen 2 keer per jaar.

Opbrengsten van het onderwijs in de Taalklassen over schooljaar 1718

Leerlingvolgsysteem (LVS):

In cursusjaar 2017-2018 is in de Taalklas een nieuw leerlingvolgsysteem (LVS) ingevoerd. Dit LVS, genaamd DrieDeeplus is in opdracht van LOWAN en PO raad door CEDIN ontwikkeld. Het is een LVS speciaal voor NT2 leerlingen. In dit nieuwe systeem wordt elke leerling aan de hand van individuele gegevens en observaties in zijn leerlijn geplaatst.

De groei en ontwikkeling kunnen op leerling-groep-schoolniveau worden gevolgd. In november 2016 was toegezegd dat dit LVS begin 2017 op de markt zou komen. In augustus 2017 was het uiteindelijk te verkrijgen. 1 december 2017 heeft het team van de Taalklassen de training DrieDeeplus gevolgd, maar de implementatie en het gebruik van het pakket is niet eenvoudig gebleken.

Nederlandse taal: Mondeling Nederlands

	Aantal leerlingen	Toetsnorm behaald	Toetsnorm niet behaald
Periode 1	23	16	7, waarvan er 2 halverwege de cursus zijn ingestroomd.
Periode 2	32	27	3
Periode 3	31	24	3 4 kinderen volgden een vervolgprogramma en haalden deze toets.
Periode 4	27	20	7, waarvan 3 halverwege zijn ingestroomd.

Technisch lezen

	Aantal leerlingen	AVI niveau	Hoger AVI-niveau niet behaald
Periode 1	23	8 VLL 5 BM3 4 BE3 4 BM4 2 BE4	2
Periode 2	32	9 VLL 4 BM3 3 BE3 7 BM4 4 BE4 1 BM5 3 BE5 1 BM6	3
Periode 3:	31	7 VLL 1 BM3 4 BE3 4 BM4 8 BE4 1 BM5 2 BE5 3 BM6	

		1 BM7	
Periode 4:	27	3 VLL 1 BM3 8 BE3 3 BM4 4 BE4 4 BM5 2 BE5 1 BM7 1 BE7	2

Spelling

	Aantal leerlingen	Cito spelling	Norm hoger spellingniveau niet behaald
Periode 1	23	8 M3 5 E3	1 9 kinderen waren nog te kort op school.
Periode 2	32	7 M3 7 E3 7 M4 2 E4	3 9 kinderen waren nog tekort op school
Periode 3	31	6 M3 3 E3 5 M4 4 E4 2 M5	2 7 nog te kort op school 4 uitstromers hebben de toets op nieuwe school gemaakt.
Periode 4	27	6 M3 4 E3 3 M4 2 E4 3 M5 2 E5	2 7 nog te kort op school

Uitstroom Taalklas: 2017-2018

De leerlingen die aan het eind van schooljaar 2017-2018 de Taalklas hebben verlaten, zijn uitgestroomd naar de volgende groepen:

- Groep 3: 1 leerling
- Groep 4: 5 leerlingen
- Groep 5: 1 leerling
- Groep 7: 5 leerlingen
- Groep 8: 1 leerling
- VO: 6 leerlingen ISK

De verdeling van de PO-leerlingen over de diverse schoolbesturen is als volgt:

CSG De Waard:	7
Acis:	5
Reformatorische scholen:	1

Het leerlingverloop van de Taalklassen in het schooljaar 1718

Verloop leerlingenaantallen

Vanaf schooljaar 2017/2018 is er een Taalklas gevestigd op CBS De Hoeksteen. Het aantal leerlingen van de Taalklas heeft zich als volgt ontwikkeld:

start schooljaar 2017-2018:	21 leerlingen, waarvan 2 leerlingen tweede jaar
1 november 2017:	27 leerlingen, waarvan 4 leerlingen tweede jaar
1 februari 2018:	30 leerlingen, waarvan 10 leerlingen tweede jaar
1 mei 2018:	30 leerlingen, waarvan 14 leerlingen tweede jaar
start schooljaar 1819	22 leerlingen, waarvan 12 leerlingen tweede jaar

Toelichting verloop leerlingenaantallen

In mei 2016 gingen we ervan uit dat het aantal leerlingen aan het einde van schooljaar 2016-2017, na 40 weken Taalklas, zou zijn gegroeid naar ten minste 26 leerlingen (zie notitie Taalonderwijs Hoeksche Waard). Deze verwachting was gebaseerd op de voorzichtige en realistische prognose van Vluchtelingenwerk.

De instroom van deze leerlingen blijkt moeilijk te voorspellen. Na 14 weken Taalklas zaten er in december 2016 al 16 leerlingen in de Taalklas, waarna uiteindelijk een half jaar later de twee Taalklassen 24 leerlingen omvatten.

Aan het begin van schooljaar 2017-2018 startten de klassen met 21 leerlingen. In april en per einde van het schooljaar zijn er 19 leerlingen uitgestroomd. Meerdere leerlingen zijn (een deel van) hun tweede jaar in Nederland in de Taalklas gebleven. Deelname aan het tweede jaar in de Taalklas is door de leerkrachten en de coördinator van de Taalklas per leerling individueel beoordeeld met het oog op de uitstroom richting het ISK of om een verantwoorde instroom qua taalniveau in een reguliere groep in een andere basisschool mogelijk te maken. Dit gebeurt bovendien in overleg met de school die de leerling op termijn gaat ontvangen.

Met name was dit van toepassing op leerlingen die na één jaar Taalklas eigenlijk moeten worden geplaatst in groep 5 tot en met 8 van de reguliere basisschool.

Verwacht verloop leerlingenaantallen schooljaar 2018-2019

Het is te verwachten dat na 10 weken onderwijs, medio november, 8 leerlingen door kunnen stromen naar andere basisscholen. Dit zijn leerlingen die langer dan één jaar in de Taalklas zitten en die ofwel wat langer over het bereiken van het voor hun leeftijd minimaal benodigde taalniveau hebben gedaan, ofwel een deel van hun eerste jaar hebben rondgezworven door Nederland. Daarmee zien we het leerlingenaantal in de Taalklas afnemen. Afhankelijk van de, vooralsnog onbekende en slecht in te schatten instroom, is het de vraag of we schooljaar 2019-2020 weer met twee Taalklasgroepen moeten starten.

Conclusies t.a.v. leerlingverloop Taalklassen in schooljaar 2017-2018

- De instroom kent gedurende een schooljaar een grillig verloop. Zowel de hoeveelheid instromende leerlingen is moeilijk voorspelbaar, als ook de regelmaat ervan. Soms blijft de groep een maand nagenoeg stabiel, op een ander moment komen er binnen een week 4 leerlingen bij.
- Een langer aanbod binnen de Taalklas, per leerling individueel te bepalen, maar grosso modo bedoeld voor leerlingen die naar groep 6-8 moeten uitstromen, is wenselijk gebleken.

Ontwikkeling organisatie Taalklas in schooljaar 1718

De bezetting van de Taalklas is in schooljaar 2017-2018 nagenoeg gelijk gebleven. Eén assistent heeft binnen De Hoeksteen een aantal dagen een andere taak gekregen. In zijn plaats hebben we een andere assistent binnen de Taalklas kunnen benoemen. Dit is prettig en van belang voor de doorontwikkeling van kennis en de inhoud van het programma.

Het werk in de Taalklas is intensief: de methodes - Mondeling Nederlands, Horen Zien en Schrijven - zijn algemeen en moeten worden aangepast aan de onderwijsbehoeften van ieder kind. De methodes zijn door de leerkrachten aangevuld vanuit andere methodes, zoals Veilig Leren Lezen, eigengemaakte materialen en Stenvert Blocks.

Elk kind ontwikkelt zich verschillend en werkt (soms gedeeltelijk) op eigen niveau. Leerlingen komen met enige regelmaat nieuw in de groep, waarbij sommigen al enkele weken of maanden onderwijs op een andere (AZC-)school hebben genoten.

De leerkrachten hebben 'onderwijs ontworpen' voor leerlingen op verschillende niveaus en met een diversiteit aan traumatische ervaringen. De medewerkers van de Taalklas pakten dit allemaal goed op en vinden het werk leuk en interessant.

Inhoudelijk hebben in het schooljaar 2017-2018, naast de verdieping van het 'basis'programma voor het eerste leerjaar, de volgende onderwerpen centraal gestaan:

- De ontwikkeling van de inhoud van het tweede Taalklasjaar. Ook dit onderwijs is nadrukkelijk gericht op het verder opbouwen van kennis van de Nederlandse taal: spreken, luisteren, spelling en woordenschat.
- Het nieuwe Leerlingvolgsysteem Driedeepus, wat door Lowan speciaal voor 'nieuwkomers in het onderwijs' is ontwikkeld, is geïmplementeerd.
- Begrijpend lezen is daar als kernvak bijgevoegd, gezien het belang van dat vak voor het slagen op een reguliere school en binnen de Nederlandse samenleving.
- De rekenleerlijn van het 1e en 2e Taalklasjaar is in de praktijk geïmplementeerd. Deze is, samen met 18 andere leerlijnen, beschreven in Driedeepus

Bij de vorming van de Taalklas van CBS De Hoeksteen is uitgegaan van een maximale capaciteit van 16 tot 20 leerlingen per klas, indien de leerkracht 16 uur per week wordt ondersteund door een onderwijsassistent. Dit aantal blijkt vanwege de problematiek, de intensieve taalbegeleiding en de benodigde ontwikkeling van veel passend materiaal, aan de hoge kant, waardoor in februari, in de periode dat er 30 leerlingen in de groepen zaten, de assistenten een uitgebreidere benoeming hebben gekregen. In overeenstemming met het model wat op De Mondriaan Dordrecht, een ervaren school op dit vlak, wordt gehanteerd konden zij vanaf dat moment tot de zomervakantie de hele lestijd de leerlingen en de leerkracht ondersteunen.

Kwaliteit documentatie vorige scholen en bepalen startniveau nieuwe Taalklasleerlingen

In de loop van schooljaar 1718 is het aantal leerlingen wat in de Hoeksche Waard is komen wonen als gevolg van gezinshereniging, flink toegenomen. Dit betekent dat zij sneller in de Taalklas konden starten en daarmee het probleem van de kwaliteit van de overdracht van andere scholen minder speelde. Ook werden leerlingen sneller binnen onze Taalklas geplaatst en de scholen waar we overdrachtsdocumentatie van kregen, werken zelf ook al langer met 'nieuwkomers', waardoor ook hun overdrachtsdocumentatie op een hoger niveau is.

Inzet School Maatschappelijk Werk (SMW) & aandacht voor verwerking van traumatische ervaringen

De leerkrachten hebben binnen de klas met speelse werkvormen aandacht en ruimte geboden voor de verwerking van traumatische ervaringen. Op de verwerking zelf heeft binnen de groep niet veel nadruk gelegen. Door samen te spelen, 'normale' speelervaringen op te doen en door met elkaar en met andere, Nederlandse leerlingen samen op te trekken, verwerken leerlingen veel van hun ervaringen.

SMW heeft binnen de Taalklas op school zelf niet veel specifieke aandacht gekregen. Enerzijds is het voor een aantal van deze leerlingen van belang dat zij op dit vlak ondersteund worden, anderzijds vormt de Taalklas juist een plek waar ze zich veilig voelen en zich lekker kunnen ontwikkelen.

Een specifieke training en begeleiding voor enkele leerlingen, aangevuld met een voor deze doelgroep specifieke training voor de hele Taalklas(sen), blijkt voor ons het effectiefst. Na overleg met SMW, een jeugdverpleegkundige en de gemeenten heeft in schooljaar 2017-2018 de speciaal op deze doelgroep gerichte training 'Piep zei de muis' plaatsgevonden voor de jongste leerlingen van de Taalklas. Voor de ouders van deze leerlingen zijn er drie ouderbijeenkomsten gehouden, waarin verschillende 'opvoedthema's' behandeld zijn. In schooljaar 2018-2019 wordt deze training wederom gehouden.

De oudste kinderen van de Taalklas hebben de mentale weerbaarheidstraining 'Mindspring' gevolgd. Voor de ouders van deze kinderen waren er tien ouderbijeenkomsten. Of deze cursus in schooljaar 2018-2019 kan worden herhaald is nog niet bekend.

Conclusies t.a.v. Ontwikkeling organisatie Taalklas in schooljaar 1718

- De groei van het aantal leerlingen blijkt lastig te voorspellen. De organisatie hebben we stabiel kunnen houden, hetgeen van groot belang is voor deze leerlingen.
- De bezetting van 1 leerkracht en een parttime onderwijsassistent op 20 leerlingen is te krap.
- Aandacht voor ontwikkeling van sociale vaardigheden en verwerking van trauma's heeft middels een specifieke training voor de hele groep een goede vorm gekregen.

Financiële verantwoording Taalklassen 1718

In de Notitie Taalklas is de volgende bezetting opgenomen voor 1 Taalklas:

Voor de voorbereiding, aansturing en de bemensing van een Taalklas, oplopend tot 20 leerlingen, zijn 1,625 formatieplaatsen nodig, bestaande uit 1 LB-groepsleerkracht (taalexpert), 0,325 onderwijsondersteuning en 0,3 coördinatie. Deze bezetting blijkt bij volle taalklassen, van meer dan 15 leerlingen per groep, te laag. Daarom hebben de assistenten vanaf februari 2018 een kleine uitbreiding van hun aanstelling gekregen.

De werkelijke personeelskosten voor de Taalklassen schooljaar 17/18 zijn lager uitgevallen dan begroot. Te weten:

Personeelskosten Taalklassen	Begroot	Werkelijk	Verschil
Leerkrachtformatie LB	€ 150.000	€ 133.178	€ 16.822
Onderwijsassistentie	€ 26.000	€ 36.939	€ 10.939
Coördinatie	€ 45.000	€ 37.836	€ 7.164
Overige personele lasten	€ -	€ 1.108	€ 1.108
	€ 221.000	€ 209.061	€ 11.939

Toelichting op de personeelskosten:

De werkelijke kosten zijn lager uitgevallen dan ingeschat.

Schoolmaatschappelijk werk	€ 6.000	€ -	€ 6.000
Tolk	€ 6.000	€ -	€ 6.000
Professionalisering onderwijzend personeel	€ 4.000	€ 4.108	€ 108
Administratieve ondersteuning	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Onvoorziene personele lasten	€ 10.000	€ -	€ 10.000
	€ 31.000	€ 9.108	€ 21.892

Toelichting op de aanvullende personeelskosten:

Bovenop de personeelskosten zijn er per Taalklas ook kosten gemaakt voor professionalisering van het onderwijzend personeel. Voor de overige posten zijn geen kosten gemaakt. Invulling hieraan heeft op een kostenneutrale wijze plaatsgevonden (vrijwilligers, etc.). Schoolmaatschappelijk werk is in een andere vorm ingezet, namelijk door de cursussen 'Piep zei de muis' en 'Mindspring'.

	Begroot	Werkelijk	Verschil
Materiële kosten	€ 30.000	€ 9.759	€ 20.241

Toelichting op de materiële kosten:

Deze kosten hebben betrekking op het inrichten van een klaslokaal (lesmaterialen, methoden, ge- en verbruiksmaterialen, schoonmaak, energie, verzekering, enz.). Per schooljaar is dit begroot op € 1.000,- per leerling. In de kolom werkelijke kosten zijn de kosten voor direct gebruik van materialen opgenomen. Er heeft geen toerekening plaatsgevonden van de kosten van huisvesting vanuit De Hoeksteen naar de Taalklas. Dit verklaart het verschil in de realisatie ten opzichte van de begroting.

Baten	Begroot	Werkelijk*	Verschil
Bekostiging ontvangen vanuit overheid	€ 177.290	€ 191.802	€ 14.512

Toelichting op de baten:

In het schooljaar zijn de bedragen voor bekostiging geïndexeerd en is het werkelijk aantal leerlingen hoger gebleken dan aanvankelijk werd ingeschat. Dit verklaart het verschil in realisatie ten opzichte van de begroting.

<i>* Bekostigingsmoment:</i>	<i>1e jaars</i>	<i>2e jaars</i>	<i>Totaal</i>
Eerste schooldag 2017/2018	€ 37.677	€ 807	€ 38.484
1 oktober 2017			€ 16.983
1 november 2017	€ 54.029	€ -	€ 54.029
1 februari 2018	€ 46.764	€ 4.036	€ 50.800
1 mei 2018	€ 25.048	€ 6.458	€ 31.506
Totaal	€ 163.518	€ 11.301	€ 191.802

Voor schooljaar 17/18 is de reguliere overheidssubsidie gebaseerd op het leerlingaantal per 1 oktober 2015. Op deze datum waren er vier Taalklasleerlingen.

Tekort	Begroot	Werkelijk	Verschil
Het totaal van voorgaande bedragen:	€ 104.710	€ 36.126	€ 68.584

De financieringsbehoefte in de Notitie Taalklas is vastgesteld op € 104.710. Het werkelijke tekort blijkt echter € 68.584 lager, namelijk € 36.126.

Hierbij moet aangetekend worden dat met name de toerekening van de materiële kosten niet 100% zuiver is geweest en daarmee zijn geen huisvestingskosten in bovengenoemde opstelling meegenomen. Hiermee kan het verschil tussen de ontvangen subsidie en het huidige tekort worden verklaard.